

Bożena Solecka

Motywowanie do nauki
ucznia w wieku gimnazjalnym
z uwzględnieniem
potrzeb rozwojowych

Scenariusz warsztatów dla nauczycieli

Tekst: **Bożena Solecka**

Edukator, konsultant kształcenia zawodowego, wieloletni doradca metodyczny, animator działań Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji, ekspert w zakresie wdrażania rozwiązań w obszarze e-edukacji oraz wykorzystywania nowych technologii w procesie kształcenia, autorka opracowań metodycznych i dydaktycznych.

Konsultacja merytoryczna:

Katarzyna Leśniewska

Redakcja i korekta:

Małgorzata Skibińska

Projekt okładki:

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład:

Małgorzata Skibińska

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji

Creative Commons – Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl

Spis treści

Wstęp	4
Scenariusz warsztatów: „System motywacji do nauki ucznia w wieku gimnazjalnym z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych. Innowacyjne metody aktywizujące proces nauczania dostosowany do możliwości uczniów”	4
Literatura.....	19

Wstęp

W latach 2013–2015 Gimnazjum im. Odkrywców Polskiej Miedzi w Chocianowie uczestniczyło w projekcie „Nowa jakość systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie polkowickim”. W projekcie pełniłam rolę szkolnego organizatora rozwoju edukacji (SORE) i współpracowałam ze szkołą w obszarze „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki” (w roku szkolnym 2013/2014) oraz w obszarze „Ocenianie kształtujące” (w roku szkolnym 2014/2015).

W pierwszym roku realizacji zadań projektowych w wyniku przeprowadzonej diagnozy potrzeb rozwojowych szkoły dyrektor gimnazjum oraz rada pedagogiczna zaproponowali wybór obszaru „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”. Nauczyciele zauważyli potrzebę zwiększenia różnorodności metod i technik nauczania, aby w większym stopniu aktywizować oraz motywować uczniów.

W rocznym planie wspomagania (RPW) zaplanowano działania, których celem było świadome wpływanie na postawy uczniów w celu ukształtowania ucznia odpowiedzialnego za swój rozwój i za rozwój rówieśników. Wśród przedsięwzięć uwzględnionych w RPW znalazły się cztery formy doskonalenia zawodowego nauczycieli, m.in. warsztaty „System motywacji do nauki ucznia w wieku gimnazjalnym z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych. Innowacyjne metody aktywizujące proces nauczania dostosowany do możliwości uczniów”.

Formy szkoleniowe były przeprowadzone przez ekspertów zewnętrznych przy współpracy SORE. W ramach dobrych praktyk chciałabym zaprezentować scenariusz tych zajęć.

Scenariusz warsztatów: „System motywacji do nauki ucznia w wieku gimnazjalnym z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych. Innowacyjne metody aktywizujące proces nauczania dostosowany do możliwości uczniów”

Cel ogólny:

Podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie technik nauczania i uczenia się oraz metod motywowania uczniów do nauki.

Cele szczegółowe (efekty):

Uczestnicy warsztatów:

- doskonałą wiedzę i umiejętności w zakresie wykorzystania metod i technik aktywizujących uczniów w procesie nauczania–uczenia się;
- kształcą umiejętności planowania lekcji z zastosowaniem metod aktywizujących, motywujących uczniów do pracy.

Treści – wymagania szczegółowe:

- 1) Tendencje zmian w polskiej dydaktyce dnia codziennego zgodnie z założeniami reformy.
- 2) Sposoby doskonalenia warsztatu pracy nauczyciela.
- 3) Czynniki determinujące efektywność procesu nauczania–uczenia się.
- 4) Nowatorskie metody i techniki nauczania–uczenia się.
- 5) Nowe rozwiązania w zakresie motywowania uczniów do pracy.

Metody i techniki/formy pracy:

- wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, mapa mentalna, technika „KARO”, BINGO, ćwiczenia praktyczne;
- forma pracy: zbiorowa, indywidualna i grupowa.

Uczestnicy: nauczyciele gimnazjum

Czas zajęć: 3 godziny

Wykaz materiałów pomocniczych:

- arkusze papieru typu flipchart, kolorowe mazaki, karty pracy, dodatkowe materiały informacyjne (przedstawione w formie rysunków).

Przebieg zajęć:

- 1) Powitanie, prezentacja celów zajęć, ocena zasobów, oczekiwań i potrzeb szkoleniowych grupy – BINGO (całość 10 min)

Prowadzący warsztaty prezentują cele oraz program spotkania. Proponują formę kontaktu, określają harmonogram czasowy szkolenia.

Następnie uczestnicy szkolenia biorą udział w integracyjnym BINGO¹. W grze wykorzystuje się planszę (patrz tab. 1) zawierającą informacje o osobach biorących udział w spotkaniu. Zadaniem graczy jest jak najszybciej dopasować treść do osoby – poprzez wpisanie imienia. Gracze mogą ze sobą konwersować.

Uczestnik, który uzupełni wszystkie pola, krzyczy: „BINGO!”. Pierwszy zostaje zwycięzcą. Następnie zwycięzca odczytuje swoje rozwiązanie, pozostali nauczyciele konfrontują je ze swoją kartą pracy.

¹ Por.: [Gry i zabawy grupowe](#), Centrum Dobrego Wychowania, s.32 [online, dostęp dn. 18.08.2018].

Tab. 1. Przykładowa plansza do gry w integracyjne BINGO²

ZNAJDŹ OSOBĘ (WPISZ JEJ IMIĘ), KTÓRA...			
zna bardzo dobrze język angielski:	potrafi wyrecytować całą „Redutę Ordo-na”:	jest fanem trenera Kazimierza Górskiego:	opowie ci o dziejach książąt śląskich:
pracuje w naszej szkole pierwszy rok:	lubi organizować zajęcia terenowe:	opowie ci o różnicy między chemią organiczną a nieorganiczną:	potrafi zafascynować się widokiem odległego gwiazdozbioru:
świetnie odnajduje wszelkie „niewiadome”:	jest duszą towarzysstwa na wycieczkach organizowanych dla nauczycieli w naszej szkole:	w tym roku pożegna nasze grono, bo odchodzi na emeryturę:	zawsze potrafi znaleźć fundusze na realizację ciekawych przedsięwzięć w szkole:

Warto podkreślić, że gra motywuje uczestników do porozmawiania ze sobą, wskutek konieczności indywidualnych rozmów sprzyja bliższemu poznaniu, zapamiętaniu imion, nawiązaniu relacji z każdym z grupy. Ponadto dzięki elementowi rywalizacji dodaje energii i spełnia się w funkcji *ice-breakera*.

Elastyczność BINGO polega na tym, że daje możliwość przygotowania dowolnych wersji z takimi informacjami, na jakich zależy prowadzącym szkolenie.

- 2) Omówienie podstawowych założeń związanych z planowaniem pracy dydaktyczno-wychowawczej – wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej (całość 30 min)

Organizatorzy spotkania wprowadzają nauczycieli w zagadnienie planowania działań dydaktyczno-wychowawczych. Posługują się w tym celu prezentacją multimedialną, która stanowi ilustrację do miniwykładu oraz podejmowanych dyskusji.

Materiał prezentacyjny składa się z wyszczególnionego poniżej zestawienia tematycznego – tab. 2.

² Opracowanie własne autorki publikacji.

Tabela 2. Prezentacja materiału szkoleniowego „Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej” – zawartość merytoryczna slajdów 1–18.³

Slajd 1.	Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej
Slajd 2. Definiowanie terminu „praca dydaktyczna nauczyciela”.	Praca dydaktyczno-wychowawcza to czytelny zbiór najważniejszych wskazówek dotyczących realizacji procesu dydaktycznego.
Slajd 3. Definiowanie terminu „nauczanie”.	Proces nauczania w świetle współczesnej nauki Nauczanie to świadome działanie podejmowane przez jedne osoby w stosunku do drugih, tak aby te drugie nabrały pewnych umiejętności. Jest to: • systematyczna praca nauczyciela z uczniami, • kierowanie procesem uczenia się uczniów, • część procesu nauczania–uczenia się używana na określenie zespołu czynności podejmowanych intencjonalnie przez nauczycieli dla realizacji społecznie akceptowanych celów dydaktycznych. Nauczyciel i uczeń tworzą nierozłączną parę współtwórców wyniku nauczania.
Slajd 4. Definiowanie terminu „proces uczenia się”.	Uczenie się to proces nabywania przez jednostkę względnie trwałych zmian w zachowaniu na podstawie jej indywidualnego doświadczenia. Świadome i zamierzone zdobywanie wiadomości i umiejętności.
Slajd 5. Analiza czynników wpływających na efektywność uczenia się.	Efekty uczenia się Decydują o nich cechy gatunkowe, rozwojowe i indywidualne. Zdolność uczenia się wzrasta do ok. 25 roku życia, po czym utrzymuje się w ciągu pewnego czasu na niezmiennym poziomie, a następnie obniża się. Ma na to wpływ zespół cech indywidualnych, takich jak:

³ Na podstawie: B. Polak, *Podstawy teorii kształcenia*, Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum, Szczecin 2013, s. 19–70.

	• płeć, • inteligencja, • zdolności, • zainteresowania, • rodzaj aktywności, • wiedza, postawa i poglądy, • poziom aspiracji, • motywy uczenia się.
Slajd 6. Definiowanie roli nauczyciela w procesie uczenia się.	Nauczyciel to doradca edukacyjny, który pomaga uczniowi stać się samodzielnym, dojrzałym człowiekiem, odpowiedzialnym za siebie i własny proces edukacyjny. „Jednakże uczeń nie może być odpowiedzialny za efekty edukacji, jeżeli tego nie zostanie nauczony”. (M. Taraszkiewicz-Kotańska, 2003)
Slajd 7. Definiowanie terminu „kształcenie”.	Kształcenie to świadomy, celowy proces oddziaływania na postawy, poglądy, opinie. Świadomie organizowany proces wyposaża uczniów w: • wiedzę, • umiejętności, • sprawności, • zainteresowania, • umiejętność rozwijania poglądów, zasad, norm i wartości przy doborze odpowiednich metod, form, środków i treści kształcenia. Jest to całokształt takich poczynąń, czynności, działań, procesów, metod oddziaływania na jednostki i grupy, by efektem było wykształcenie tych jednostek i grup, czyli zdobycie kwalifikacji i kompetencji.
Slajd 8. Definiowanie terminu „wy-	Wykształcenie ogólnie rozumie się jako opanowanie podstawowych wiadomości, umiejętności, nawyków, rozwój zdolności, własnych poglądów

kształcenie”.	i przekonań, rozwój wielostronnych zainteresowań, technik samokształcenia, samowychowania i samorealizacji.
Slajd 9. Definiowanie terminu „wychowanie”.	Wychowanie to rozwijanie osobowości wychowanka zmierzające do przygotowania go do życia, uwzględnianie indywidualnych cech człowieka. Wychowanie to również: • dostarczanie wiedzy, wzorów postaw, zobligowanie uczniów do pracy, • przygotowanie do życia w społeczeństwie, • umiejętność pójścia na kompromis w sytuacjach konfliktowych, • umiejętność myślenia i samodzielnego działania, • zasady moralne, nawiązywanie kontaktów, • umiejętność konwersacji, bycia osobą kreatywną, • umiejętność pogodzenia się z porażkami, • umiejętność radzenia sobie z sytuacjami trudnymi.
Slajd 10. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Po co nauczycielom roczny plan nauczania?”.	Przygotowanie się nauczyciela do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych Nowy rok szkolny nauczyciel rozpoczyna od sporządzenia rocznego planu nauczania, w który podaje wykaz jednostek tematycznych odnoszących się do poszczególnych jednostek metodycznych.
Slajd 11. Określenie czynników warunkujących planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej.	Podstawa planu pracy dydaktyczno-wychowawczej Stanowią ją: • podstawa programowa, • program nauczania, • diagnoza wstępna zespołu klasowego (redagowanie narzędzia badawczego, np. testu, na podstawie którego klarowne stają się poziomy zaawansowania wiedzy z danej dziedziny nauki), • środki dydaktyczne, jakimi dysponuje szkoła,

	• kalendarz roku szkolnego.		
Slajd 12. Określenie roli planowania procesu edukacyjnego.	Planowanie zajęć dydaktycznych		
	Etapy	Zasięg	Aspekty
	planowanie kierunkowe	rok szkolny, semestr	cele, materiał kształcenia (nauczyciel ustala jednostki materiału kształcenia umożliwiające osiągnięcie poszczególnych celów kształcenia)
	planowanie wynikowe	dział programowy	materiał kształcenia, wymagania edukacyjne (nauczyciel ustala hierarchię wymagań edukacyjnych)
	planowanie metodyczne	lekcja, cykl lekcji	wymagania programowe, tok zajęć (projektowanie przebiegu zajęć dydaktycznych)
Slajd 13. Definiowanie terminu „cele nauczania”.	Cele nauczania to świadome , z góry oczekiwane, planowe , w miarę konkretne efekty edukacji. Odnoszą się one do pożądanych zmian , które zachodzą w wiedzy, umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach uczniów pod względem procesu dydaktyczno-wychowawczego. Cele formułowane jako kierunki dążeń pedagogicznych nazywamy ogólnymi , a cele formułowane jako zamierzone osiągnięcia – celami operacyjnymi . Zmianę celów ogólnych na operacyjne nazywamy operacjonalizacją celów.		
Slajd 14. Dyskusja na temat taksonomii celów.	Taksonomia celów nauczania Ujęcie taksonometryczne zmierza do ścisłego, kompletnego i rozłącznego ujęcia celów nauczania, w którym pozycje taksonometryczne mogą stać się przedmiotem pomiarów. System ten, zwany taksonomią Blooma, opiera się na dwóch dziedzinach: poznawczej i emocjonalnej. Trzecią – psychomotoryczną – opracował Baldwin: • dziedzina poznawcza: wiedza, rozumienie, zastosowanie metod, analiza, synteza, ocenianie ze względu na złożone cele;		

	- dziedzina emocjonalna: recepcja, działanie, wartościowanie, organizacja; - dziedzina psychomotoryczna: percepcja, nastawienie, działania kierowane, działania kompleksowe. W Polsce taksonomię celów opracował Bolesław Niemierko (1999). Wyodrębnił 4 kategorie: - zapamiętywanie, - zrozumienie, - zastosowanie w sytuacjach typowych, - zastosowanie w sytuacjach problemowych.
Slajd 15. Taksonomia celów na poziomie zapamiętania wiadomości.	Zapamiętywanie wiadomości - Wiadomości dotyczące terminologii, aktów, praw, teorii naukowych, zasad działania, klasyfikacji, procedur itp. - Uczeń zyskuje gotową wiedzę, wymagającą najwyżej powiązania jej z wiedzą poprzednio uzyskaną. - Uczeń powinien powiedzieć lub pokazać, jak coś zrobić, ale niekoniecznie musi umieć wykonać daną czynność.
Slajd 16. Taksonomia celów na poziomie zrozumienia wiadomości.	Zrozumienie wiadomości Operowanie wiadomością w zakresie uznanym za niezbędny na danym szczeblu nauczania przedmiotu. Główne rodzaje operacji: - tłumaczenie polegające na przedstawieniu wiadomości swoimi słowami, - interpretacja polegająca na streszczeniu danych wiadomości i porównaniu ich z innymi wiadomościami, - ekstrapolacja polegająca na przedłużeniu opisu zjawiska na inne sytuacje równoległe bądź przyszłe.
Slajd 17. Taksonomia celów na poziomie zastosowania wiadomości w sytuacjach typowych.	Zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych - Wzór czynności, które uczeń opanował w toku ćwiczeń, powinien wykonać w sytuacji zbliżonej do tej, w której były ćwiczone. - Należy jednak mieć cały czas na uwadze, że zastosowanie wiadomości nie może ograniczyć się do odtwarzania wzoru z pamięci, czynności nawykowe to najniższa kategoria celów

	nauczania – zapamiętanie wiadomości.
Slajd 18. Taksonomia celów na poziomie zastosowania wiadomości w sytuacjach problemowych.	Zastosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych Jest to najwyższa kategoria celów nauczania, obejmuje złożone procesy umysłowe służące znalezieniu rozwiązania w sytuacji nowej dla ucznia. Wykorzystane są tutaj wiadomości z różnych dziedzin oraz twórcze rozwiązania opierające się na analizie, syntezie, ocenie.

W trakcie prezentacji materiału szkoleniowego nauczyciele aktywnie uczestniczą w dyskusji, wymieniają uwagi oraz dzielą się doświadczeniami.

3) Czynniki wpływające na jakość i efektywność lekcji – ćwiczenie techniką „KARO” (całość 30 min)

Eksperci wprowadzają uczestników szkolenia w dyskusję dotyczącą czynników wywierających wpływ na efekty pracy ucznia. W trakcie dyskursu powinny zostać wyróżnione trzy grupy:

- czynniki związane z dzieckiem (cechy dziecka);
- czynniki związane ze środowiskiem domowym (czynniki społeczno-ekonomiczne);
- czynniki związane ze środowiskiem szkolnym.

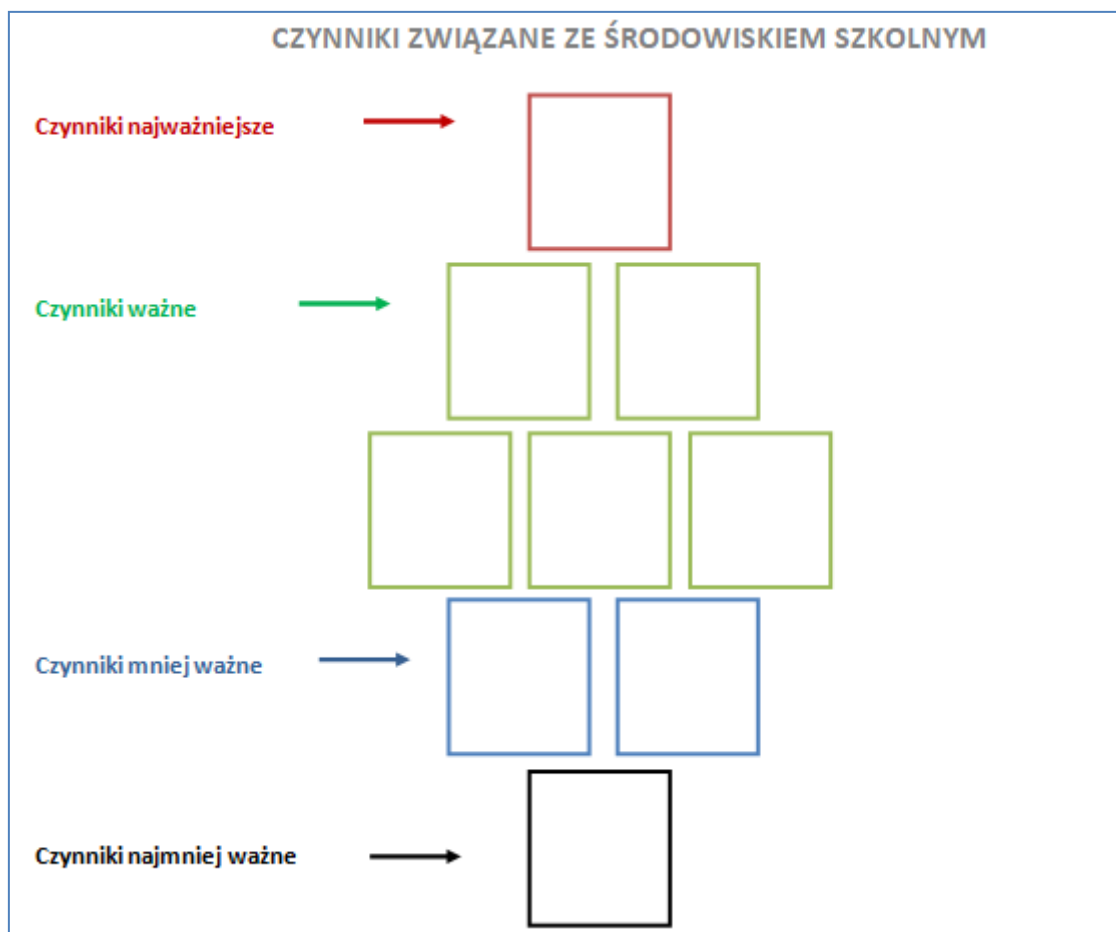
Następnie szkoleniowcy zapoznają uczestników warsztatów z techniką „KARO”, która stosowana jest jako jedna z metod hierarchizacji.⁴

Grono pedagogiczne zostaje podzielone na 5-osobowe zespoły, które wykorzystując technikę „KARO”⁵, przygotowują analizę określonej grupy czynników. Propozycje zapisują na karteczkach samoprzylepnych, a następnie przyklejają w odpowiednie miejsce na diagramie KARO (narysowanym na papierze typu flipchart) – jak na rys. 1.

W dalszej części tego ćwiczenia liderzy zespołów przedstawiają diagramy pozostałym uczestnikom szkolenia, którzy mają możliwość odnieść się do prezentowanych treści.

⁴ Z. Witek, [Metody aktywizujące w procesie nauczania](#), Profesor.pl [online, dostęp dn. 18.08.2018].

⁵ E. Stępień, [Wybrane metody i techniki aktywizujące](#), s. 5 [online, dostęp dn. 18.08.2018].

Rys. 1. Przykładowy diagram „KARO”⁶

- 4) Od planowania do oceniania kształtującego (OK) i sumującego – omówienie zagadnienia w aspekcie planowania i oceniania osiągnięć uczniów (całość 25 min)

Trenerzy angażują uczestników zajęć do dyskusji, stawiając pytania kluczowe:

- Jaki system oceniania uczniów jest wdrażany w ocenianiu przedmiotowym?
- W jaki sposób wypracowywane są kryteria oceny?
- W jaki sposób wdrażane są elementy oceniania kształtującego?

Następnie nauczyciele tworzą grupy (na podstawie przydziału do zespołu przedmiotowego). Zadaniem grupy jest dyskusja w zespołach na temat: „Czy jestem nauczycielem stosującym ocenianie kształtujące?”. Wypracowane wnioski pedagodzy zapisują na karcie pracy – jak na rys. 2.

W kolejnym kroku jedna z grup przedmiotowych prezentuje swoje wnioski, pozostali uczestnicy mają możliwość skonfrontowania analizowanych treści z własnymi opracowaniami.

⁶ Opracowanie własne autorki publikacji.

Czy jestem nauczycielem stosującym ocenianie kształtujące?	
Określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia.	Wnioski:
Ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia.	Wnioski:
Stosuje informację zwrotną.	Wnioski:
Potrafi formułować pytania kluczowe.	Wnioski:
Potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję.	Wnioski:
Wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską.	Wnioski:

Rys. 2. Karta pracy: Czy jestem nauczycielem stosującym ocenianie kształtujące?⁷

Na podsumowanie ćwiczenia konieczna jest refleksja nad podjęciem działań zachęcających nauczycieli do stosowania oceniania kształtującego w pracy z uczniami.

Prowadzący mogą zaakcentować plusy i minusy związane z wdrożeniem OK, przykładowo:

- ocenianie kształtujące jest bardzo skutecznym sposobem podnoszenia osiągnięć uczniów – dane potwierdzone przez wyniki badań;
- w wielu krajach jest uważane za najbardziej obiecujący kierunek reformowania oświaty, gdyż przygotowuje uczniów do uczenia się przez całe życie;
- OK pomaga się uczyć – badania wykazują również, że ocenianie kształtujące jest pomocne w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych;
- OK kształtuje kulturę szkoły i dobre relacje nauczyciel–uczeń;
- OK wzbudza wiele emocji wśród nauczycieli, gdyż wymaga dużych nakładów pracy i bywa czasochłonne.

Podczas rozważań na temat planowania i oceniania osiągnięć uczniów można przybliżyć uczestnikom warsztatów ideę poniższej infografiki – rys. 3.

⁷ Opracowanie własne autorki publikacji na podstawie: [Elementy oceniania kształtującego](#), CEO [online, dostęp dn. 18.08.2018].

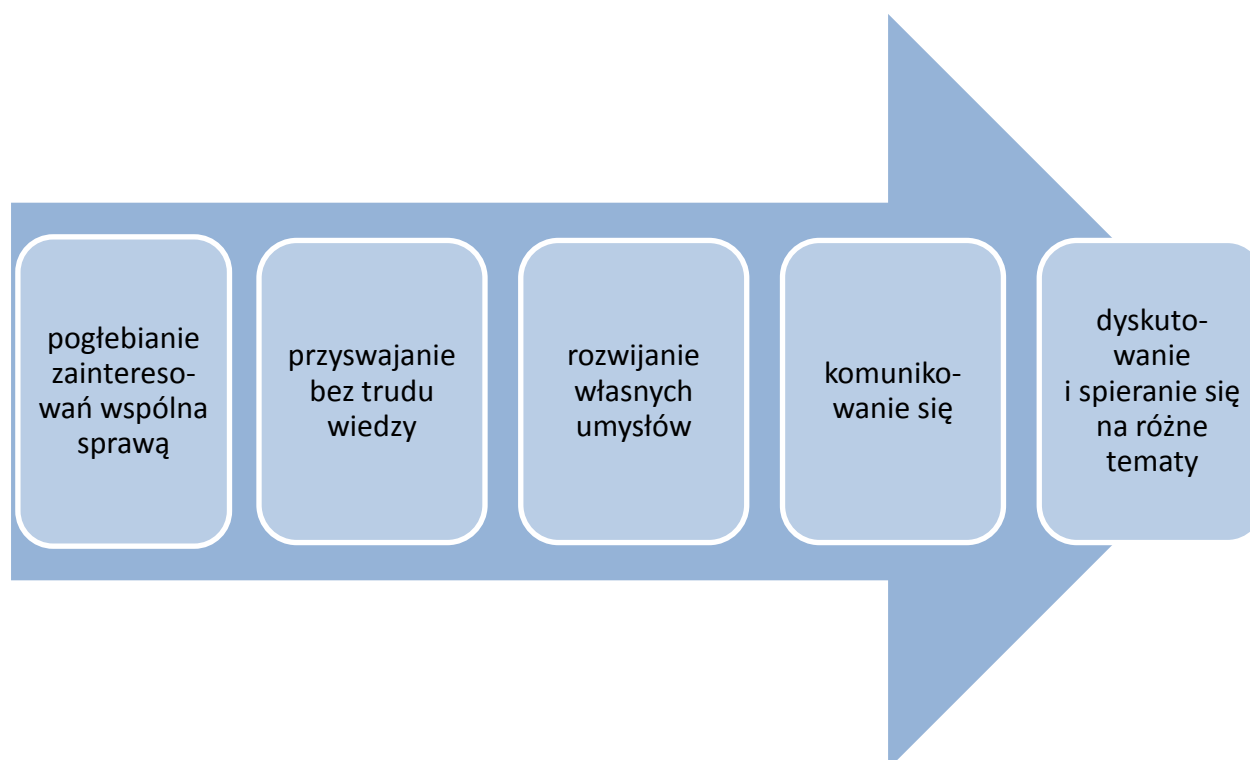
Rys. 3. Czynniki warunkujące wdrożenie OK w szkole⁸

- 5) Prezentacja wybranych metod aktywizujących motywujących uczniów do uczenia się (całość 30 min)

Jako wprowadzenie do ćwiczenia można wykorzystać burzę mózgów w celu doprecyzowania przez grono pedagogiczne definicji metod aktywizujących. Nauczyciele powinni zaakcentować, że metody aktywizujące są sposobem działania uczniów i nauczyciela, sposobem umożliwiającym aktywne uczenie się, czyli uczenie się przez działania i przeżywanie.

Metody aktywizujące rozumiane jako wskazówki mogą pomóc uczniom w określonych działaniach – przykładowe wyszczególniono na rys.4.

⁸ Patrz: [Ocenianie kształtujące](#) [online, dostęp dn. 18.08.2018].

Rys. 4. Działania ucznia wspierane przez zastosowanie metod aktywizujących w procesie edukacyjnym⁹

Następnie warto zwrócić uwagę, że metody aktywizujące stymulują myślenie, ucząc przez przeżywanie. W tym procesie biorą udział trzy płaszczyzny wymienione na rys. 5. Natomiast zadaniem nauczyciela jest stworzenie takich sytuacji, które będą angażowały u wszystkich uczniów wszystkie płaszczyzny.

Rys. 5. Płaszczyzny angażowania ucznia przez wykorzystanie metod aktywizujących¹⁰

⁹ Opracowanie własne autorki publikacji na podstawie: J. Świątlicka, [Metody aktywizujące w nauczaniu](#), Edukator.org.pl [online, dostęp dn. 18.08.2018].

¹⁰ Opracowanie własne autorki publikacji na podstawie jw.

W dalszej części nauczyciele poszukują odpowiedzi na pytanie: „Kiedy uczeń będzie aktywny?”.

W odpowiedzi mogą paść następujące stwierdzenia:

- Kiedy będzie zachęcony.
- Kiedy będzie zainteresowany.
- Kiedy ma poczucie bezpieczeństwa.
- Kiedy uwzględniamy jego potrzeby.
- Kiedy ma poczucie sensu tego, co robi.
- Kiedy cel jest dla niego bliski.
- Kiedy ma poczucie własnej wartości.
- Kiedy odczuwa satysfakcję z tego, co robi (wie, że zostało docenione).
- Kiedy jego działaniu towarzyszą emocje.
- Kiedy docenia się jego wkład pracy, a nie efekt.
- Kiedy ma możliwość realizowania swoich pomysłów.

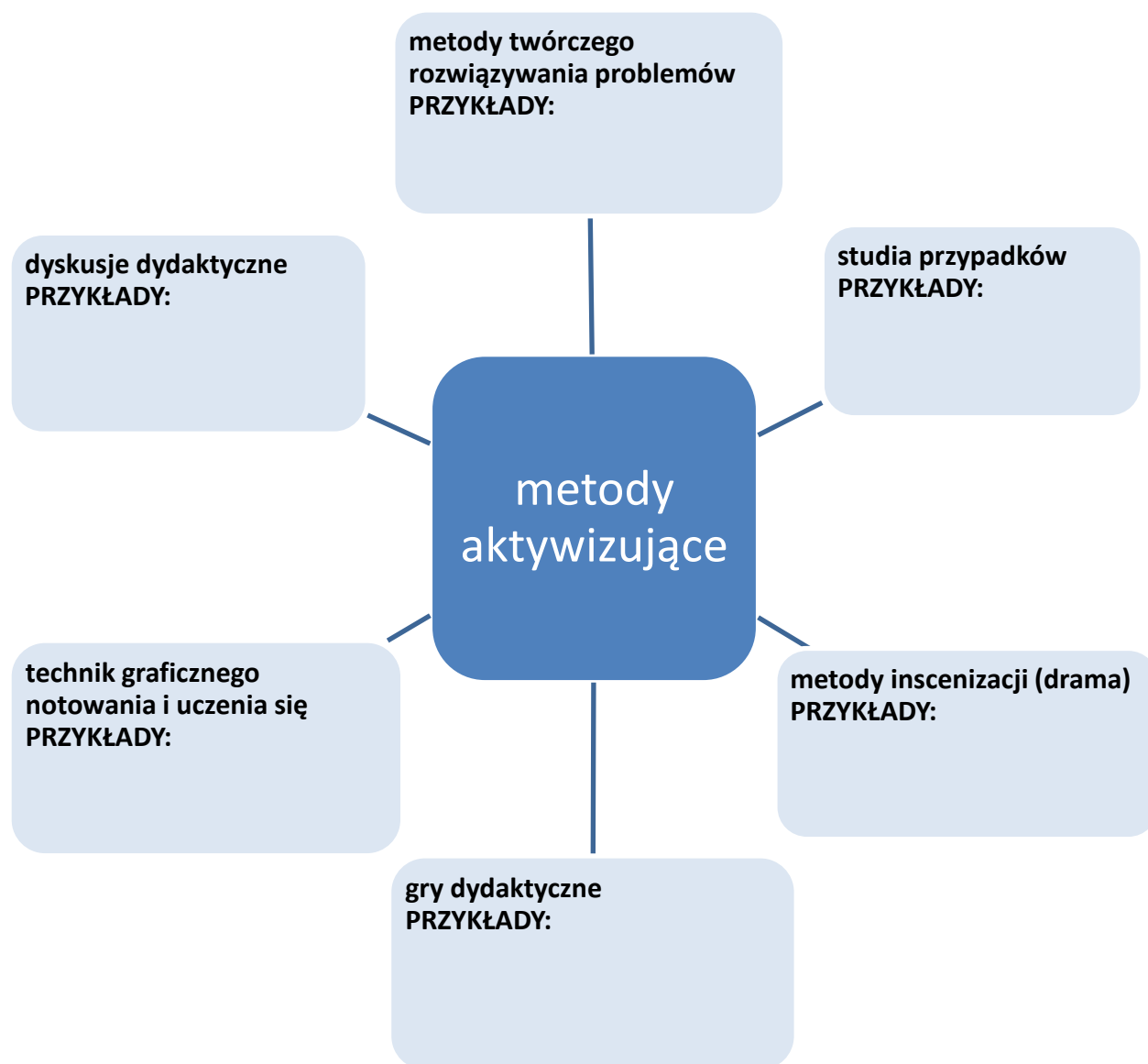
Następnie prowadzący demonstrują plakat przedstawiający pogrupowanie metod aktywizujących na sześć obszarów:¹¹

- metody twórczego rozwiązywania problemów,
- studia przypadków,
- metody inscenizacji,
- gry dydaktyczne,
- dyskusje dydaktyczne,
- techniki graficznego notowania i uczenia się.

Szkoleniowcy pytają grono pedagogiczne o stosowane w praktyce metody aktywizujące. Nauczyciele zapisują swoje propozycje na samoprzylepnych karteczkach i przyklejają w odpowiednie miejsce na plakacie – przykładowo jak na rys. 6.

Uczestnicy omawiają zasady i dzielą się refleksjami.

¹¹ Patrz: P. Drzewiecki, [Techniki kreatywne w mediach i edukacji](#), slajd 4 [online, dostęp dn. 18.08.2018].

Rys. 6. Stosowane przez nauczycieli metody aktywizujące¹²

6) Wady i zalety szkolenia – pogadanka, ewaluacja zajęć (całość 10 min)

Podczas ewaluacji zajęć uczestnicy szkolenia proszeni są o dokończenie frazy: „Wiedza, którą nabyłam/nabyłem podczas szkolenia...”.

Podczas rundy nauczyciele dzielą się swoimi opiniami. Prowadzący warsztaty analizują pozyskane informacje zwrotne.

¹² Opracowanie własne autorki publikacji na podstawie: P. Drzewiecki, [Techniki kreatywne w mediach i edukacji](#), slajd 4 [online, dostęp dn. 18.08.2018].

Literatura

- Drzewiecki P., [*Techniki kreatywne w mediach i edukacji*](#), slajd 4 [online, dostęp dn. 18.08.2018].
- Polak B., *Podstawy teorii kształcenia*, Szczecińska Szkoła Wyższa Collegium Balticum, Szczecin 2013.
- [*Serwis poświęcony ocenianiu kształtującemu*](#), Centrum Edukacji Obywatelskiej [online, dostęp dn. 18.08.2018].
- Stępień E., [*Wybrane metody i techniki aktywizujące*](#) [online, dostęp dn. 18.08.2018].
- Świetlicka J., [*Metody aktywizujące w nauczaniu*](#), Edukator.org.pl [online, dostęp dn. 18.08.2018].
- Witek Z., [*Metody aktywizujące w procesie nauczania*](#), Profesor.pl [online, dostęp dn. 18.08.2018].